

Uitwisselingstafel I: Thuisloosheid bij jongeren

Deskundige: Joost Bonte, Straathoekwerk Westrov

Gespreksleider: Lut Deroo

Secretaris: Nele Bastiaens

Inleiding: wat is Straathoekwerk?

Straathoekwerk is in hoofdzaak 'het leggen van contacten'. Ze richten zich tot de 'overbodige' van de maatschappij.

Hechtingsproblematiek

- Door geen thuis te hebben, moeten thuisloze mensen het doen zonder die fundamentele, onvoorwaardelijke band die anderen wel ervaren binnen hun thuis. Sommigen zoeken deze band wel elders, bijvoorbeeld bij hulpverleners. Maar deze vertrouwensbanden zijn vaak van korte duur (personeelsverloop, leeftijdsbegrenzing van organisaties/instellingen, ...). Daarnaast zijn deze banden soms ook te oppervlakkig (door de dossierlast, de administratieve rompslomp, ...). Dit brengt grote teleurstellingen met zich mee en maakt het voor velen erg moeilijk om zich telkens opnieuw te binden, telkens opnieuw te hechten. Men wordt schuw, wantrouwig, soms moedeloos of probeert zich te beschermen tegen bijkomende ontgoochelingen. Er ontstaat een hechtingsproblematiek.
- Ook het schenden van het beroepsgeheim wordt als oorzaak van de hechtingsproblematiek beschouwd. Er wordt maar al te vaak te pas en te onpas over het hoofd van de cliënt heen gepraat. Niet enkel binnen organisaties, maar ook over de instellingen en instanties heen. De cliënt heeft hier vaak geen weet van. Dit schendt opnieuw het vertrouwen en draagt bij tot de wantrouwigheid die cliënten opbouwen ten opzichte van de hulpverlening.

Aanvaarding in plaats van aanpassing

- Hulpverleners moeten de cliënten aanvaarden zoals ze zijn en niet onophoudelijk streven naar aanpassing. Zij moeten in eerste instantie een steun zijn. Het is ook niet goed om al te hard vast te houden aan conventionele opvattingen: allen delen dezelfde waarden, maar uiten dit soms op een andere manier (vb taalgebruik).
- Maar grenzen kunnen en moeten er zijn. Zeker ook voor jongeren. In die levensfase tast men sowieso de grenzen af. Duidelijke afspraken zijn noodzakelijk (als houvast), maar men moet flexibel zijn.
- De nadruk moet liggen op luisteren, op samen zoeken naar oplossingen. Hiervoor moeten de hulpverleners ook durven denken en doen buiten het opgelegde kader en de opgelegde procedures. Proeftuinen zijn hiervoor erg geschikt. Bij korte projecten is er wel het gevaar dat bij afloop het opgebouwde vertrouwen weer verloren gaat.

Het onderwijs en de instellingen

- Leerkrachten kunnen een zeer belangrijke rol spelen in het leven van thuislozen. Zij kunnen de vertrouwenspersoon zijn die de leerling niet heeft. Zij kunnen schouderklopjes geven als de leerling niemand in zijn omgeving heeft die dit af en toe zou kunnen doen.

- Maar leerkrachten worden hiervoor niet opgeleid. Misschien moet hier in de lerarenopleiding meer aandacht aan besteed worden. Daarnaast zou ook aan de basis, de directe omgeving van de leerlingen, deze taken opnieuw moeten worden aangeleerd.
- Ook instellingen moeten flexibeler kunnen werken. Daarnaast is er ook een te sterke fragmentariseren/specialisatie. Trajectbegeleiding is ver zoek. Dit werkt dan weer het schenden van het beroepsgeheim in de hand.
- Er is veel geïnvesteerd in sociaal werk, maar het is jammer dat het vooral naar de structuren gegaan is.